

STORTINGET

Representantforslag 182 S

(2022–2023)

fra stortingsrepresentantene Mona Fagerås og Kirsti Bergstø

Dokument 8:182 S (2022–2023)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Mona Fagerås og Kirsti Bergstø om å ta vare på vei- ene vi har

Til Stortinget

Bakgrunn

De siste årene har det blitt bevilget enorme summer til å bygge motorveier, mens de vanlige veiene over hele landet forfaller. I dag brukes kun hver femte veikrone på å ta vare på de veiene som allerede finnes. Det bør være selvsagt å prioritere de veiene som er i dårligst forfatning, men sånn er det ikke i dag.

Veiene folk kjører på hver dag, skriker etter vedlikehold. Det er fare for ras mange steder i landet, spesielt i Nord-Norge og på Vestlandet. Altfor mange veier er dårlig asfaltert og har farlige hull i veibanen. I 2022 kunne man for eksempel lese om Jonathan (15) på 180 cm som fikk god plass i et hull i veien.

Og slike eksempler er det mange av, alt fra dårlige veier og gjørmehav i Troms og Finnmark til stengte og manglende bruer etter brukollapsen i Tretten. Over hele landet finnes slike eksempler på at det er noe fundamentalt galt med veiprioriteringene i dette landet.

De norske hverdagsveiene står og forfaller, mens det bygges rådyre motorveier noen få steder i landet. Bygging av nye veistreknings spiser så mye av pengesekken at det er i ferd med å ta knekken på eksisterende veinett. Det er ikke en rettfærdig prioritering av veipengene. Det synes ikke folk heller. Mer enn halvparten av landets befolkning mener at veivedlikehold må prioriteres. Un-

dersøkelser viser at vedlikehold kommer godt foran utbygging av nye veier når man spør hva folk mener politikerne bør prioritere. Denne andelen er aller størst i distriktene, der folk virkelig kjenner problemet med farlige og forfalne veier på kroppen.

Det å prioritere veivedlikehold er også en økonomisk fornuftig beslutning. Et forfalt veinett skaper store utfordringer for samfunnet. Bilister og næringsliv er avhengig av et godt utbygd veinett som holder god standard over tid.

Det har gjennom årene bygget seg opp et betydelig vedlikeholdsetterslep på norske veier. Infrastruktur som er viktig i folks hverdag og for næringsliv og arbeidsplasser over hele landet, forfaller. Vedlikehold er viktig fordi det sikrer et framkommelig og trafikksikkert veinett.

Manglende vedlikehold av veinettet har flere negative konsekvenser. Det øker ulykkesrisikoen, gjør at veiene oftere må stenges, og gjør at veiene forfaller enda raskere. Dårlig vedlikeholdte veier fører også til økt slitasje på bildekk, som er den største landbaserte kilden til utslipp av mikroplast i Norge.

Det koster å vedlikeholde, men det er mye dyrere å la være. Jo lenger man venter med å vedlikeholde, desto større blir regninga. Det er en stor samfunnsøkonomisk gevinst ved å vedlikeholde infrastrukturen, men den synliggjøres ikke i dagens nasjonale transportplan. Forslagsstillerne mener det er rom for å omprioritere mer penger fra miljøfiendtlige motorveiprosjekter til å ta vare på eksisterende veier.

Det er tverrpolitisk enighet om at det trengs mer penger til veivedlikehold. Men fortsatt er det lite som skjer. Derfor mener forslagsstillerne at det trengs en regel som forplikter politikerne til å bruke tilstrekkelige midler hvert år til å redusere vedlikeholdsetterslepet til

et fornuftig nivå. Det er på tide at det blir minst like populært å klippe snor for å ta vare på eksisterende veier som det er for å åpne nye kostnadsoverskridende veiprojekter.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

1. Stortinget ber regjeringen utarbeide en helhetlig og forpliktende plan for å redusere vedlikeholdsetter-

slepet på riks- og fylkesveiene og komme tilbake med forslag til Stortinget i løpet av 2024.

2. Stortinget ber regjeringen i løpet av 2024 beregne samfunnsøkonomisk lønnsomhet av å redusere vedlikeholdsetterslepet på riks- og fylkesveiene og legge dette til grunn for prioriteringene i Nasjonal transportplan.
3. Stortinget ber regjeringen utrede og legge fram forslag til en regel for statens veibudsjetter innen statsbudsjettet for 2024, som skal sikre at vedlikehold prioriteres høyere, og at vedlikeholdsetterslepet reduseres.

28. mars 2023

Mona Fagerås

Kirsti Bergstø